

Pla Porvenir-Natàlia

Cercs

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A l'extrem nord del municipi, a la zona de Sant Corneli.
Emplaçament entre el nivell Sant Corneli i el nivell Consolació.

Coordenades:

Latitud: 42.18635
Longitud: 1.85733
UTM Est (X): 405643
UTM Nord (Y): 4671099

Classificació

Número de fitxa 08268 - 194
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Es conserven poques restes dels plans inclinats.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08268A005000320000HY
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dv., 17/06/2016 - 02:00

Descripció

Es tracta del pla inclinat que va facilitar el transport de les mines de Sant Corneli, inicialment, les mines anomenades Porvenir, Ventura, Rafaela, Petra, Sant Romà, Alegria, Consuelo i Francisca, fins al nivell Consolació des d'on era transportat fins a Berga a través del tranvia de sang. Posteriorment, el pla que inicialment era anomenat Porvenir, va tenir modificacions diverses, passant una part d'aquest a rebre el nom pla Natàlia, i posteriorment era anomenat només com a pla Natàlia. D'aquests plans l'element més ben conservat i quasi bé l'únic és l'edifici del fre, situat a la part superior del pla Porvenir o Natàlia, a Sant Corneli. Es tracta d'un edifici de planta rectangular, format per murs bastits en pedra amb grans cantoneres de pedra ben tallada i a la part superior amb els angles en maó massís. L'edifici conserva tota la seva alçada, per bé que no té coberta, i que actualment es troba molt cobert de vegetació; fins fa pocs anys encara es conservava l'eix del tambor motriu del pla.

Observacions:

Aquest sistema de plans inclinats a més de fer el transport del carbó també eren utilitzats per fer arribar els materials necessaris per el manteniment de les mines, així com per abastir de tota mena de productes a la Colònia de Sant Corneli.

Història

Els plans inclinats que van donar sortida al carbó de les mines de la zona de Sant Corneli van començar-se a construir amb l'inici de l'explotació minera a la zona, ja que no es comptava amb cap mitjà de transport per moure el material i poder-lo transportar dels del nivell Sant Romà fins al nivell Consolació. Inicialment aquest recorregut es va cobrir amb un pla inclinat que es va posar en funcionament l'any 1871, era anomenat pla Porvenir, el punt de sortida era entorn a la cota 948 i descendia fins al nivell Consolació a una cota de 700 m., des d'on el carbó era transportat a través del tranvia de sang fins a Berga. L'any 1894 es va fer una modificació en el pla determinant que passes a estar format per dos trams de plans inclinats, el tram inicial continuava essent anomenat pla Porvenir, però va sofrir una adaptació, sembla que desplaçant lleugerament el pla ja que havia entrat en funcionament la mina Esteve i es volia facilitar el transport d'aquesta i de la mina Alfonso. Sembla que des del nivell Esteve fins al nivell Consolació el pla continuava tenint el mateix traçat que l'inicial pla Porvenir, per bé que ara passava a denominar-se pla Natàlia (segons diu J. Corominas, en honor a la muller de José E. de Olano), aquest pla es va inaugurar amb gran celebració religiosa i popular el dia de Santa Bàrbara del 1894. Sembla que a partir de l'adaptació del pla també es van modificar els amplex de via. Entorn al 1940, quan el nivell Esteve va deixar de funcionar, sembla que es va tornar a modificar el pla inclinat a fi de fer-lo més àgil; en aquest moment es va tornar a deixar un pla d'una sola tirada, eliminant la maniobra del nivell Esteve, a més es va modificar el punt d'inici del nivell superior de Sant Corneli, situant l'estació en una cota lleugerament superior. Aquest nou pla funcionava amb un torn accionat per un motor elèctric. Posteriorment va caldre tornar a adaptar el pla inclinat per adaptar-lo al nivell Sant Josep, aquesta actuació data d'entorn al 1947; fins llavors la mina Sant Josep havia comptat amb el seu propi pla inclinat, però aquest havia quedat totalment obsolet, es va decidir eliminar-lo i modificar el pla Natàlia. Aquesta adaptació va consistir en crear una mena de corba per tal de facilitar l'enllaç de les vagonetes del nivell Sant Josep, així el pla quedava partit de nou en dos trams però que conservava el traçat, només es va fer una desviació al nivell Sant Josep i també es va perllongar a part la part inferior, al nivell Consolació, allargant el traçat fins la cota 690. En aquest moment consta que es modernitzà amb la instal·lació d'un torn accionat per un motor elèctric. Aquest pla va funcionar fins entorn als anys 60 del segle XX quan es va posar en funcionament nous i més moderns sistemes de transport per l'interior de l'explotació, un transportador anomenat "descensor" que unia Sant Josep amb la Consolació.

Bibliografia

BOIXADER, A. i SERRA, R. (2007): Viure al peu de la mina. Les colònies mineres de Cercs, Cercs i Manresa, Consorci Ruta Minera i Zenobita edicions.

COROMINAS, J. (2015): "120è aniversari del pla inclinat "Natalia" de Fígols-Les Mines", a L'Erol, núm. 123. Berga: Àmbit de Recerques del Berguedà.

HAUSMANN, C. (2009): Carbó de pedra. Un món que desapareix. Vol. II: Segona part de la història de Carbons de Berga, SA, Berga, Consell Comarcal del Berguedà.

MASDÉU, R. (2007): Cinquanta anys del Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics de Mines de Catalunya i Balears, Barcelona, Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics de Mines de Catalunya i Balears.

NOGUERA, J. i SISTACH, M. (1991): La mineria al Berguedà, Berga, Àmbit de Recerques del Berguedà.

SALMERÓN, C. (1990): Els trens del Berguedà. Història dels ferrocarrils industrials del Berguedà. Col·lecció Els trens de Catalunya, núm. 14B. Barcelona: Terminus.

SOLER I RIBA, R. i ORIOLA I CASÒLIVA, J. (1997). Relleu Fotogràfic de les mines del Berguedà. Fotocomposició i impressió: Berimprèss, S.L., Berga.

S/A.: El carbó (una proposta interdisciplinar ESO), Terrassa, Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.

